

LISTY ZIMA 2021 LESNEJ PEDAGOGIKY

www.lesnapedagogika.sk • +421 45 5314 252 • info@lesnapedagogika.sk

QUO VADIS ČLOVEK, LES, LESNÁ PEDAGOGIKA?

Pred rokom sme si v tomto období želali nádej a dúfali sme, že o rok infekčné respiračné ochorenie bude už minulosťou. „Agent“ C-19 má však tajné mutácie a drží sa ako kliešť. Ako spoločnosť sme aj kvôli nezodpovednosti voči samým sebe i druhým navzájom na pokraji krízy – humanitarnej, spoločenskej, ekonomickej i medzifudskej. Je smutné, že zdravie nepovažujeme za dostatočnú hodnotu a **kroky**, ktorými by sme si ho vedeli udržať, sú váhavé.

Tiež je nejasné, akou **cestou** sa vydajú naše lesy v národných parkoch. Nastolená plánovaná reforma má viaceré „zádrhele“ a nielen pre lesníkov je viac neprijateľná ako opačne. Na to, aby boli spokojné všetky zainteresované strany, je potrebná celospoločenská zhoda. A dohodnúť sa na niečom spoločne – to sa javí opäť v našej spoločnosti problematické.

I v lesnej pedagogike pociťujeme, že nám kvôli pandemickej situácii chýba osobný kontakt, úsmev na tvárach detí, lesná **vychádzka**, na ktorú by sme sa mohli vydať. Spojenie človeka a lesa cez lesnú pedagogiku vytvára puto, kde je možné nájsť potenciál pre udržanie vzťahov, miesto pre ozdravenie, vytvorenie zodpovednej a navzájom k sebe ohľaduplnej spoločnosti. To sú hodnoty, na ktorých by sme mali stavať aj počas **prichádzajúceho** obdobia Vianoc.

VIANOČNÉ ŽELANIE

*Na Vianoce keď celý svet stíchne,
keď studený vánok zima nám vdýchne,
keď kvapka po kvapke mrzne na cencúli,
keď sa srdce k srdcu v láske pritúli,
vtedy každý okamih má zázračnú moc
aj mrazivé ráno, aj hviezd plná noc.*

*Nech tieto okamihy opantajú vaše zmysly,
vôňa jedličky, chuť medu, pokoj v duši aj v myslí,
jas hviezd, dotyk ľudskosti a porozumenia,
nech v každom kúte lesa nájdete kúsok umenia.*

**Aby nový rok sprevádzala nádej
a aby sa vrátilo to najcennejšie - zdravie...**

Vaši editori

ČO SA UDIALO V LESNEJ PEDAGOGIKE V ROKU 2021?

- ❄ Začiatkom roka 2021 vyzvalo Národné lesnícke centrum - ako koordinátor lesnej pedagogiky na Slovensku - lesnícke inštitúcie, realizátorov aktivít lesnej pedagogiky k spolupráci pri vyzdvihnutí **20. výročia lesnej pedagogiky**
- ❄ V marci sme sa pridali ku kampani Medzinárodného dňa lesov 2021: „Obnova lesov: k ozdraveniu a spokojnosti“
- ❄ Les ukrytý v knihe sa niesol v znamení **výzvy** čítania v lese a pracovného listu *Prečo sú stromy dôležité?*
- ❄ Detská **lesnícka** univerzita ukončila svoj jedenásty ročník a začala 12-ty!
- ❄ Koniec augusta sa niesol v znamení Lesníckych dní s podtitulom LES – cesta k poznaniu a **ozdraveniu**, čo pokračovalo **sprevádzaním** po chodníčkoch Lesníckeho arboréta Kysihýbel
- ❄ Jeseň priniesla Medzinárodnú konferenciu 20 rokov lesnej pedagogiky na Slovensku, počas ktorej boli udelené **ocenenia** lesným pedagógom a lesníckym inštitúciám
- ❄ Lesní pedagógovia **spoločne** vytvorili publikáciu *Encyklopédia hier lesnej pedagogiky*, v ktorej zúročili svoje 20 ročné skúsenosti zo zážitkových hier v lese
- ❄ Pracovná skupina EVVO pokračuje v tvorbe certifikácie environmentálnej výchovy, na jej činnosti sa podieľajú i lesní **pedagógovia**
- ❄ Pravdivé a odborné informácie o lese, lesnom hospodárstve a **práci** lesníka bude ďalej podávať 20 pedagógov vyškolených v rámci vzdelávania *Učenie o lese*
- ❄ Do rodiny lesných pedagógov pribudlo **21 nových** lesných pedagógov
- ❄ **Vianočná** jedlička od lesných pedagógov prišla i do DFNSP v Banskej Bystrici a do Domova sociálnych služieb vo Zvolene

Lesná pedagogika na Slovensku

Pandemická situácia nepraje nielen aktivitám lesnej pedagogiky, no ani vzdelávaniu nových realizátorov aktivít. Problémy sú na to, aby sa hľadali riešenia. A našli sme ich aj v realizácii akreditovaných vzdelávacích programov *Lesná pedagogika* a inovačnom vzdelávaní *Učenie o lese*. Hlavnými piliermi týchto vzdelávacích programov je podpora zvyšovania environmentálneho povedomia, citlivé reflektovanie na aktuálne témy v oblasti lesníctva, poľovníctva a ochrany životného prostredia a systematická práca s verejnosťou. V uplynulom roku ukončilo niekoľkomesačné akreditované vzdelávanie 21 lesných pedagógov a 19 učiteľiek a učiteľov z materských škôl. V súčasnosti je na Slovensku vyškolených 405 certifikovaných lesných pedagógov a 60 pedagógov predprimárneho vzdelávania, ktorí absolvovali inovačné vzdelávanie *Učenie o lese*.

Raňajky s novinármi na tému Lesná pedagogika na Slovensku

12. 10. 2021 privítalo Národné lesnícke centrum na „Raňajkách s novinármi“ 3 médiá, ktoré spracovali zaujímavé reportáže o 20tich rokoch lesnej pedagogiky na Slovensku. Samotní novinári si vyskúšali na „vlastnej koži“ pár aktivít LP na tému „Stromy našich lesov“.

Kliknutím na odkazy si ich môžete pozrieť a prečítať:

<https://www.rtvs.sk/televizia/archiv/14026/291441#844>

https://www.ta3.com/relacia/22072/dobre-spravy_LP

článok www.teraz.sk

Pracovné stretnutie o stave LP na Slovensku

Zástupcovia koordinátora LP a realizátorov aktivít LP na Slovensku sa stretli 10. 11. 2021 v inšpiratívnom objekte Lesnej školy v Leviciach, aby zhodnotili uplynulé obdobie a navrhli plán rozvoja LP na nasledujúce obdobie. Výsledkom stretnutia je dohoda aktérov o spolupráci na vytvorení SWOT analýzy LP a Akčného plánu rozvoja LP na obdobie 2022 – 2030.

Zaujal Vás objekt Lesnej školy v Leviciach (LESY SR, š.p. OZ Levice)? Kliknite na [Lesná škola LEVICE](#), dozviete sa viac.

Detská lesnícka univerzita pokračuje svojim 12. ročníkom

Národné lesnícke centrum spolu s partnermi Vojenské lesy a majetky SR, š.p. a LESY Slovenskej republiky nadviazali na úspešnú spoluprácu v realizácii aktivít lesnícky zameraného environmentálneho vzdelávania a po dvanásť krát pripravili pokračovanie projektu Detskej lesníckej univerzity vo Zvolene.

35 žiakov z 5 základných škôl vo Zvolene, Sliacha, Banskej Bystrice a Starých hôr bude v školskom roku 2021/2022 spoznávať les, lesnícku vedu a výskum prostredníctvom interaktívnych prednášok so slovenskými lesníkmi a lesníčkami. Každú lesnícku tému doplnia aj aktivity lesnej pedagogiky s lesnými pedagógmi. V jesennom období sa podarilo zrealizovať 3 odborné prednášky.

21. októbra 2021 *Dendrológia – Tajomný svet stromov,*

prednášajúce: Mgr. Anna Sliacka, PhD. (LESY SR, š.p.) a Ing. Andrea Melcerová (NLC – ÚLPV Zvolen)

24. 11. 2021 *Z poľovníckej kapsy* (online),

prednášajúci: Ing. Jozef Bučko, PhD. (NLC – ÚLZI Zvolen) a Ing. Andrea Melcerová (NLC – ÚLPV Zvolen)

9. 12. 2021 *Lesné ihličnany a vianočné tvorenie* (online),

prednášajúca: Ing. Veronika Jaloviarová (NLC – ÚLPV Zvolen)

Kľúčovou témou Európskeho týždňa lesov 2021

bola BUDÚCNOSŤ LESOV

Európsky týždeň lesov spoločne organizuje Organizácia Spojených národov pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO) a Európska hospodárska komisia Organizácie Spojených národov (EHK OSN) od roku 2008.

Aké posolstvá ETL v roku 2021 (22.-28. 11. 2021) komunikovalo?

Globálna pandémia spôsobila rozsiahle narušenie hospodárstiev i spoločnosti. So zrýchľovaním klimatických zmien je čoraz neistejšie, ako bude budúcnosť lesov vyzerať o jedno, dve a viac desaťročí.

Sektor lesného hospodárstva v Európe čelí mnohým zložitým výzvam. Jedným z nich je nájstť správnu rovnováhu, kde na jednej strane je význam lesov v zmierňovaní dopadov klimatických zmien a na strane druhej zas narastajúci dopyt po lesných produktoch na regionálnej i globálnej úrovni. V dôsledku toho sú rozhodnutia, ktorým čelia obhospodarovatelia a tvorcovia politik čoraz zložitejšie.

Lesy sú jedným zo základných ekosystémov pre našu planétu a je nevyhnutné zamerať sa na opätovné zalesňovanie a trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov.

Lesy poskytujú zdravotné výhody pre každého, čerstvý vzduch, výživné potraviny, čistú vodu, netoxické materiály a priestor pre regeneráciu fyzických i psychických síl.

Sprevádzanie v Arboréte Kysihýbel

Lesnícke dni, organizované Národným lesníckym centrom vo Zvolene, pokračovali pre verejnosť v mesiacoch september a október formou lesných vychádzok so zážitkovými aktivitami lesnej pedagogiky. Lesné vychádzky sa stretli s veľkým ohlasom, o čom svedčí početná účasť detí z materských škôl, žiakov prvého a druhého stupňa základných škôl, aktívnych turistov seniorov z Banskej Bystrice či seniorov zo Zvolena. Zážitkové sprevádzanie sa realizovalo v blízkych lesoch okolia mesta Zvolen, v lesníckom arboréte Borová hora vo Zvolene a arboréte Kysihýbel v Banskej Štiavnici.

Pozoruhodným momentom lesnej vychádzky bolo stretnutie dvoch generácií, tej najstaršej a tej najmladšej. Na chodníku v Arboréte Kysihýbel utekali naproti seniorom zo Zvolena škôlkári v zápale hry rozfúkaných jesenných listov. Seniori spomalili, jemne sa usmievajúc a s láskavým pohľadom sprevádzali tie veselé detské tváričky. Hoci tento moment nezachytil fotoaparát, v myšliach seniorov a lesných pedagogičiek ostane ešte dlho 😊. Les je aj miestom, kde sa môžu v priateľskej atmosfére stretnať príslušníci rôznych vekových skupín, od tých najmladších po tých najstarších.

Adventný kalendár LP 2021 na sociálnych sieťach @lesnapedagogika

Ako poďakovanie za celoročnú spoluprácu sme aj tento rok pripravili pre našich sledovateľov *Adventný kalendár lesnej pedagogiky*. Cieľom je prezentovať zaujímavé témy a zvyklosti súvisiace s lesom a samozrejme obdarovať sledovateľov darčekom v rámci interaktívnych súťaží.

ADVENTNÝ KALENDÁR
LESNEJ PEDAGOGIKY

Vianočný stromček darovaný zo srdca

V prvý decembrový deň sa lesní pedagógovia z Národného lesníckeho centra rozhodli darovať vianočný stromček malým pacientom v Detskej fakultnej nemocnici v Banskej Bystrici.

Stromček, spolu s darčekom pre deti, prevzali zástupkyne Základnej školy pri DFN v BB, s ktorou lesní pedagógovia spolupracujú už od roku 2008, formou besied o lese a tvorivých dielní z prírodnín.

Náš vianočný stromček má symbolizovať vieru a pranie, aby sme sa s deťmi spoločne stretli na lesných vychádzkach v lese.

Príbeh vianočného stromčeka však týmto adventom nekončí. Keďže darovaná jedlička je vysadená v kvetináči, chceli by sme ju na jar, spoločne s učiteľkami, vysadiť vo vonkajšom areáli Detskej nemocnice v Banskej Bystrici.

Lesný rozpomätníček pre 50 sociálnych zariadení na Slovensku

Ako náhradné riešenie, kvôli nemožnosti realizovať programy lesnej pedagogiky prezenčnou formou, vznikli v Národnom lesníckom centre pracovné listy lesnej pedagogiky pre starých rodičov a seniorov v podobe Lesného rozpomätníčka. Tieto boli rozposlané do 50-tich domovov dôchodcov po celom Slovensku.

Lesní pedagógovia z Národného lesníckeho centra v spolupráci so Slovenskou lesníckou komorou vytvorili aj medové sviečky, prírodné svietniky, či drevené vianočné ozdoby, ktoré zabalili a spolu so stromčekom darovali do Domova sociálnych služieb na Štefánikovej ulici vo Zvolene.

Lesné inšpirácie

Plantáž vianočných stromčekov

Cieľ aktivity: vysvetliť a poukázať na trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov, predstaviť vianočný stromček ako produkt práce lesníkov

Cieľová skupina: deti vo veku 6-12 rokov

Pomôcky: les, lesnícky klobúk

Priebeh: Lesný pedagóg vymedzí priestor – plantáž, kde budú rásť stromčeky. Prvý rok lesník (jedno vybrané dieťa, ktorému dá pedagóg zelený klobúk) do nej zasadí prvých päť malých stromčekov – päť detí umiestni v rozstupe do jedného radu, deti čupia. Druhý rok lesník vysadí ďalších 5 stromčekov – 5 detí postaví za prvý rad v rovnakom rozstupe, tieto deti čupia, ale za rok prvé vysadené stromčeky už niečo narástli a preto deti v prvom rade zmenia polohu tela do kľaku na kolenách. Tretí rok sa vysadia ďalšie stromčeky – tieto čupia, druhý rad kľáči a prvý rad sa postaví. Štvrtý rok pribudne do plantáže ďalší rad ihličnanov, ktorý čupí, tretí rad ide na kolená, druhý sa postaví a prvý rad detí dá hore ruky. Tu prichádza lesník a prvý rad detí – už pekne narastených vianočných stromčekov, vypíli (deti spadnú na zem) a odtiahne (za nohu) na miesto, kde sa budú neskôr baliť a posilať na predaj. Pedagóg deťom vysvetlí, že vyrúbané stromčeky vytvorili priestor pre vysadenie ďalších – tak sa zabezpečí, že každý rok ich bude dostatok. Hra sa môže opakovať, lesníkom môže byť iné dieťa.

Autorka: Veronika Jaloviarová (NLC)

Vianočná pohľadnica

Vianočná pohľadnica je zasielaná ako súčasť tradičnej slávnosti Vianoc, aby sprostredkovala ľuďom príjemné nálady spojené s Vianocami a sviatočným obdobím. Vianočné pohľadnice si väčšinou ľudia v západnej spoločnosti a v Ázii vymieňajú počas týždňov pred Štedrým dňom. Aj keď nová doba nahrádza pohľadnice textovými a obrazovými správami cez mobily a emaily, veríme, že vianočná pohľadnica bude mať vždy miesto vo Vašich domácnostiach a poteší Vaše oči i srdce, keď na ňu padne Váš pohľad.

Inšpirujte sa: Lesní pedagógovia z NLC tento rok použili pri tvorbe vianočných pohľadníc medové plásty z medzistienok.

Anketa

Opýtali sme sa lesných pedagógov, ktorí prevzali ocenenie v rámci osláv 20 rokov lesnej pedagogiky na Slovensku na ich peknú spomienku/príhodu či zážitok spájajúci sa s lesnou pedagogikou.

JARKA: S lesnou pedagogikou sa mi spájajú len pekné spomienky a zážitky. Ak sa aj niekedy na začiatku zdalo, že naše aktivity nedopadnú najlepšie, vždy všetko dobre skončilo. Napríklad, ak prišlo zo špeciálnej školy 60 detí namiesto 20 a všetky odchádzali spokojné. Potešilo ma tiež, ak pani učiteľka zlepšila po lesnej vychádzke žiakovi známku z prírodovedy na vysvedčení, alebo pani učiteľka upustila od dvojky zo správania pre triedneho nezbedníka, lebo na lesnej vychádzke bolo z neho najvzornejšie dieťa.

DANKA: Spomienky sú rôzne, medzi tie najmilšie patria určite vtipné momenty s deťmi, ich hlášky (napr. žaba - džaba:)), ich vrúcne objatia, úsmevy. K ďalším hodnotným patria spomienky na stretnutia s novými ľuďmi a najmä spoznávanie nových krajín, v ktorých má učenie o lesoch silnú tradíciu.

IGOR V.: Spomienok je veľa, mnohé krásne, milé, veselé, ale aj srdcervúce. Moja „NAJ“ sa viaže na podujatie, kedy odštepny závod Revúca (LESY SR, š.p.) kde pôsobím vyhlásil v roku 2008 súťaž o najkrajšie krídlo pre vtáčiky, určenej pre MŠ z nášho mesta. V rámci odovzdávania výhry som si pripravil aj niekoľko aktivít pre deti so zameraním na vtáčiky. Strávili sme s deťmi takmer tri hodiny a na záver mi pani učiteľka odovzdala ručne vytvoreného anjelika z moduritu. Milého a usmievavého, ktorý ma potešil a všetkým som sa poďakoval. Pri odchode ma ale ešte jedno dievčatko zastavilo, potiahol za ruku nech sa zohnem, že mi chce niečo povedať. Na líce mi dalo veľkú pusu so slovami, že som najlepší ujo horár na svete. Tá spomienka mi utkvela v pamäti, lebo také úprimné poďakovanie sa nevidí každý deň. A umocnilo ho to, keď som sa dozvedel, z akej rozvrátenej rodiny dievčatko pochádzalo. Možno preto mu bol vzácne, že sa jej venoval cudzí človek.

ĽUDKA: Moja najúsmevnejšia príhoda sa spája s úplne prvým kurzom lesnej pedagogiky z roku 2002, kedy počas návratu zážitkových hier v prednáškovej miestnosti nemenovaný lesný pedagóg Igor S. z TANAPu tak vášnivo demonštroval let vtákov, že svojimi „krídlami“ v miestnosti zhodil televízor, čo sme následne museli riešiť cez škodovú komisiu 😊. Skutočnými zážitkami však boli bežné stretnutia s lesnými pedagógmi, na ktorých som spoznala skromných a autentických ľudí spätých s prírodou, ktorí nezištne darovali svoj čas, energiu a vášeň pre prírodu iným.

PEŤO: Za celé tie roky práce s verejnosťou a lesnou pedagogikou som sa stretol s veľkým množstvom detí a ľudí. Je veľmi milé keď v meste stretnem mladého človeka a prihovorí sa mi, pozdraví a povie že pred xy rokmi som bol u nich v škole a zanechalo to dojem aj po toľkých rokoch. Taktiež bolo veľmi zaujímavé sledovať deti v škole vo Veľkom Krtíši, kam som ako lesný pedagóg chodil pravidelne a bol ročník, ktorý som mal od prvákov až po deviatakov.

FERO: Bolo ich viacero, ale spomenul by som dva. Jeden moment je starší z roku 2009, keď sme organizovali prvý krát v miestnom poľovníckom združení okresnú súťaž mladých poľovníkov a záujem zapojiť sa od členov združenia bol taký veľký, že všetci 30 boli nejakým spôsobom priamymi aktérmi tejto súťaže a všetkých táto udalosť spojila. Druhý je z predcovidového obdobia, keď sme počas nepriaznivého počasia spravili taktiež prvý krát akciu pre deti materskej škôlky. Bol som milo prekvapený už tým, že pani učiteľky túto akciu nezrušili a prišli všetky deti. Každé jedno z nich malo oblečený pršíplášť, obuté čizmy a vydržali do konca bez toho aby povedali, že im je zima.

Za odpovede ďakujeme Igorovi Vizlaiovi, Danke Chlpošovej, Ľudke Marušákovej, Jarke Vanyovej, Ferkovi Pisarčíkovi a Petrovi Grófovi. Anketa bude mať svoje pokračovanie aj v nasledujúcom čísle, kedy sa respondenti zamyslia nad tým, čo momentálne lesnej pedagogike chýba...

Čo zaujímavé nás čaká v LP v roku 2022?

Medzinárodný deň lesov 2022

V budúcom roku si opäť pripomenieme Medzinárodný deň lesov 21. marca. Otázka plytvania a nadvýroby sa premietne do jeho témy roku 2022: „Lesy a trvalo udržateľná výroba a spotreba“. Zamyslíme sa spoločne nad tým, ako predchádzať zbytočnému konzumu, ako minimalizovať odpad a túto myšlienku budeme šíriť ďalej.

Les ukrytý v knihe 2022

O tom, že lesy spievajú vieme. Do akých všelijakých zvukov v lese sa môžeme započúvať budeme odhaľovať v celoslovenskej kampani „Les ukrytý v knihe“. Začíname už tradične 1. apríla.

LESPED Krátke metodické inšpirácie pre lesných pedagógov

V rámci realizácie projektu APVV 18-0484 *Lesná pedagogika a výchova k trvalo-udržateľnému rozvoju v predprimárnej a primárnej edukácie* pripravujeme nový metodický materiál pre lesných pedagógov, ktorý ponúka nové inšpirácie a témy pre lesné vychádzky počas roka.

Inšpirácie a témy pre lesné vychádzky počas roka nájdete na:

<http://www.lesnapedagogika.sk/portal/sekcia-pre-lesnych-pedagogov/>

Zmena je život a častokrát prináša nové výzvy a možnosti.

Národné lesnícke centrum – Ústav lesníckeho poradenstva a vzdelávania Zvolen mení svoj názov v rámci organizačnej zmeny Národného lesníckeho centra. Koordinátor aktivít lesnej pedagogiky na Slovensku bude v rámci Národného lesníckeho centra pôsobiť pod názvom

CENTRUM TRANSFERU POZNATKOV A LESNEJ PEDAGOGIKY.

LESU ZDAR!

